

SXEDIO.E55

17.4.1924: Ο "ΕΠΤΑΔΙΚΟΣ" ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ-ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΥΡΥΒΙΑΔΗΣ "ΓΟΥΑΙΤΣΟΝ" ΠΑΡΑΙΤΕΙΤΑΙ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ.

Με τις εκλογές του Ιανουαρίου του **1923** συμπληρώθηκε το Νομοθετικό Συμβούλιο που τώρα αποτελείτο από έξι Οθωμανούς, δύο Μαρωνίτες και επτά Έλληνες Κυπρίους (Επταδικούς όπως αποκαλούνταν) και τους οποίους δεν ήθελε η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων Χριστιανών με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο Κύριλλο και την Πολιτική Οργάνωση.

Ωστόσο οι νέοι βουλευτές σαν μπήκαν στο Νομοθετικό δεν καθυστέρησαν καθόλου να βρεθούν μπροστά στην ωμή πραγματικότητα που δεν ήταν άλλη από το ότι ήσαν υποχρεωμένοι να κάμνουν τα θελήματα της τοπικής Κυβέρνησης και να ψηφίζουν τα διάφορα κονδύλια που τίθεντο ενώπιον τους.

Αυτό το αντιλήφθηκε πρώτος και πολύ νωρίς από τους Επταδικούς βουλευτές ο βουλευτής Λάρνακας Οδυσσεάς Ευρυβιάδης, γνωστός ως Γουάϊτσον, ο οποίος σε ομιλία του κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού του **1923** στις επτά Δεκεμβρίου **1923** τα έψαλε ένα χεράκι στην κρατούσα εξουσία.

Τα πρακτικά της συνεδρίας της 7ης Δεκεμβρίου **1923** που έγινε υπό την προεδρία του Αρμωστή Στέβενσον είναι χαρακτηριστικά:

"Στο κονδύλι αυτό λαμβάνει το λόγο ο κ. Ευρυβιάδης ο οποίος λέγει μεταξύ άλλων: Θεωρώ επίκαιρο να θίξω το ζήτημα των εξουσιών του Νομοθετικού Συμβουλίου και να διατυπώσω τη μη ικανοποίησή μου τόσο για τον τρόπο του καταρτισμού του όσο και για τις σκιώδεις εξουσίες με τις οποίες είναι προικισμένο. Από τη μακρά πείρα την οποία απέκτησα στο χώρο αυτό δεν κατόρθωσα να αντιληφθώ την ανάγκη της παρουσίας στο Νομοθετικό των επισήμων μελών. Και πείστηκα τελείως ότι ο

χαρακτηρισμός, ο οποίος άλλοτε δόθηκε σ'αυτά ότι είναι μούμιες, τίποτε δεν απέχει από την ακρίβεια. Είναι εδώ για να λέγουν **Yes** (ναι) όταν η Κυβέρνηση θέλει **Yes** και να λέγουν **No** (όχι) όταν η Κυβέρνηση θέλει όχι

Η κατάσταση αυτή είναι μόνον κατά συνθήκη ψεύδος το οποίο δεν πρέπει να είναι επί πλέον ανεκτό. Επειτα ποια είναι η θέση των αιρετών μελών εδώ; Καλούνται απλώς για να βοηθήσουν την Κυβέρνηση να ψηφίσουν τον προϋπολογισμό χωρίς να έχουν δικαίωμα τροποποίησης του και χωρίς να αντιπροσωπεύονται κατά τη σύνταξη του και να ψηφίζουν νομοσχέδια τα οποία εκάστοτε χρειάζεται η Κυβέρνηση.

Ερχονται εδώ τα αιρετά μέλη με ευθύνη απέναντι στους εκλογείς τους όσον αφορά την προστασία των συμφερόντων τους και ενώ αυτά έχουν ευθύνη απέναντι του λαού, όλα τα ζητήματα κανονίζονται κατά τη θέληση της Κυβέρνησης, η οποία είναι ανεύθυνη απέναντι του λαού και δεν εξαρτάται από το Συμβούλιο αυτό. Η Κυβέρνηση μέχρι τώρα έχει παράπονο κατά των αιρετών βουλευτών διότι συστηματικά αντιπολιτεύονται το έργο της. Αλλά το παράπονο της δεν είναι δικαιολογημένο. Η αντιπολίτευση ήταν το φυσικό αποτέλεσμα της σύστασης του Νομοθετικού και των εξουσιών των αιρετών μελών σ'αυτό. Εάν η Κυβέρνηση επιθυμεί την προαγωγή του τόπου και την άρση της συστηματικής αντιπολίτευσης των αντιπροσώπων του λαού οφείλει πρώτιστα να τροποποιήσει τη σύσταση του Νομοθετικού να δώσει ευρύτερες ελευθερίες στο λαό και στους αντιπροσώπους του και να δώσει στη νήσο κυβέρνηση που απορρέει από το Νομοθετικό, υπεύθυνη απέναντι του για την πολιτική της και υπόλογη απέναντι στο λαό για τη δράση της".

Οι διαπιστώσεις του Ευρυβιάδη τον έκαναν να αλλάξει στάση τόσο έναντι της Κυβέρνησης όσο και έναντι του αξιώματος του το οποίο τελικά αποφάσισε να εγκαταλείψει γιατί έβλεπε ότι δεν μπορούσε να προσφέρει τίποτε. Ετσι στις 17 Απριλίου 1924 με μια

μακρά επιστολή στον Αρμοστή υπέβαλλε την παραίτηση του.

Ανέφερε στην επιστολή του ο Ευρυβιάδης:

"Εξοχώτατε,

1. Ο κάτωθεν υποφαινόμενος, μέλος του Νομοθετικού Συμβουλίου διά το εκλογικόν διαμέρισμα Λάρνακος- Αμμοχώστου, λαμβάνω την τιμήν να υποβάλω εις την Υμετέραν εξοχότητα την από της έδρας ην κατέχω παραίτησιν μου.

2. Δράττομαι της ευκαιρίας ταύτης, όπως γνωρίσω εις την Υ. Εξοχότητα τους κάτωθι σοβαρούς λόγους της παραιτήσεως μου ταύτης, ήτοι.

α). Όταν κατά την 28ην Δεκεμβρίου 1922 υπέβαλλον υποψηφιότητα και ανεκηρυκτόμην βουλευτής Λάρνακος - Αμμοχώστου είχαν την πεποίθησιν, ην εσχημάτισα κατόπιν δηλώσεων και συνομιλιών μετά μελών της Κυπριακής Κυβερνήσεως ότι η Κυπριακή Κυβέρνησις επεθύμει να συνεργασθή μετά ελληνικών αιρετών μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου επ' αγαθώ της νήσου. Περί πλέον δε ότι θα συνειργάζετο εν πάση ειλικρινεία μετ' αυτών και εν τω Νομοθετικώ Συμβουλίω και εκτός αυτού προς ανακούφισιν του υπό πραγματικήν δυστυχίαν διατελούντος κυπριακού λαού. Ημην τότε της γνώμης ότι τα μέχρι της ημέρας εκείνης αιρετά ελληνικά μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου ηκολούθησα πολιτικήν σφαλεράν και ότι συνεπεία της πολιτικής εκείνης η Κυβέρνησις δυσπιστούσα προς αυτούς δεν έπραττεν εκείνο το οποίον επέβαλλεν εις αυτήν επιτακτικόν καθήκον προς την Νήσον, την οποίαν διοικεί μεχρι της εκπληρώσεως των εθνικών του λαού πόθων.

β). Η βραχεία όμως εν τω Νομοθετικώ Συμβουλίω παραμονή μου με έπεισεν ότι οι εν αυτώ εκπρόσωποι του Κυπριακού λαού ένεκεν της μειονεκτικής και τουτ'αυτό εγκληματικής του Συμβουλίου συστάσεως, όχι μόνον είναι παντελώς ανίσχυροι εις το να επιτελέσωσιν οιανδήποτε θετικήν εργασίαν υπέρ του τόπου, αλλά και καθίστανται κατ' ανάγκην και παρά

την θέλησιν των συνυπεύθυνοι μετά της Κυβερνήσεως εις την ψήφισιν νομοθετημάτων κατεργαζομένων την δυστυχίαν του τόπου, περιπλέον δε και χλευάζονται και περιφρονούνται υπό των αρχών.

γ). Είναι αφόρητον δι' οιονδήποτε κοινοβουλευτικόν σώμα να μη δικαιούται να μεταβάλλη και να τροποποιή τον υπό της Κυβερνήσεως υποβαλλόμενον προϋπολογισμόν και να μη έχη τούτο την δύναμιν να διαθέτη τας προσόδους της Νήσου δι' έργα ωφέλιμα διά τον τόπον.

δ). Είναι εκπληκτικόν το ότι το Νομοθετικόν Συμβούλιον δεν δικαιούται να καταργήση τον καλούμενον φόρον της υποτελείας, όστις δεν είναι παρά υποχρέωσις αναληφθείσα υπό της Μ. Βρετανίας και ουχί υπό της Κύπρου προς την Τουρκίαν.

ε). Είναι πρωτοφανές το ότι το Νομοθετικόν Συμβούλιον δεν δικαιούται να χρησιμοποιή τα περισσεύματα των Κυπριακών προσόδων όπως νομίζη συμφερότερον διά τον τόπον και το ότι είναι υποχρεωμένον να βλέπη την εις το εξωτερικόν τοποθέτησιν χρήματος αναφαιρέτως ανήκοντος εις τον λαόν, καθ' ον χρόνον έχει τόσας επιτακτικάς ανάγκας η νήσος.

3. Διά τους ανωτέρω λόγους επαναλαμβάνω ότι υποβάλλω την παραίτησιν μου και φρονώ ότι εφόσον η νήσος δεν αποκτήση αληθινάς συνταγματικές ελευθερίας τα του τόπου θα βαίνωσι κατά κρημνών και θα διοικηται ούτος, καθ' ον τρόπον μέχρι σήμερα, αυταρχικώτατα, θα ριφθή δε εις οικονομικόν βάραθρον πολύ χειρότερον του σημερινού τοιούτου.

4. Παρακαλώ την Υμ. Εξοχότητα όπως αντιίγραφον της παρούσης εγγράφου παραιτήσεως μου διαβιβάση προς τον Εντιμότατον επί των Αποικιών Υπουργόν.

Διατελώ της Υ. Εξοχότητος
ευπειθής θεράπων
Οδυσσεύς Ευρυβιάδης

(Μεταγλώττιση)

Εξοχότατε,

1. Ο κάτωθι υποφαινόμενος, μέλος του Νομοθετικού Συμβουλίου για το εκλογικό διαμέρισμα Λάρνακας- Αμμοχώστου, λαμβάνω την τιμή να υποβάλω στην εξοχότητα σας την παραίτηση μου από την έδρα την οποία κατέχω.

2. Δράττομαι της ευκαιρίας αυτής, να γνωρίσω στην Εξοχότητα Σας τους πιο κάτω σοβαρούς λόγους της παραίτησης μου αυτής, δηλαδή.

α). Όταν κατά τις 28 Δεκεμβρίου 1922 υπέβαλλα υποψηφιότητα και ανακηρυσσόμουν βουλευτής Λάρνακας - Αμμοχώστου είχα την πεποίθηση την οποία σχημάτισα ύστερα από δηλώσεις και συνομιλίες με μέλη της Κυπριακής Κυβέρνησης ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση επιθυμούσε να συνεργασθεί με ελληνικά αιρετά μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου για το καλό της νήσου. Επί πλέον δε ότι θα συνεργαζόταν με κάθε ειλικρίνεια με αυτούς και στο Νομοθετικό Συμβούλιο και εκτός από αυτό προς ανακούφιση του κυπριακού λαού που διατελεί υπό πραγματική δυστυχία. Ήμουν τότε της γνώμης ότι τα μέχρι της ημέρας εκείνης αιρετά ελληνικά μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου ακολούθησα πολιτική σφαλερά και ότι σαν συνέπεια της πολιτικής εκείνης η Κυβέρνηση δυσπιστούσα προς αυτούς δεν έπραττε εκείνο το οποίο επέβαλλε σ' αυτήν επιτακτικό καθήκον προς τη Νήσο, την οποία διοικεί μέχρι την εκπλήρωση των εθνικών πόθων του λαού.

β). Η βραχεία όμως στο Νομοθετικό Συμβούλιο παραμονή μου με έπεισεν ότι οι εκπρόσωποι σ' αυτό του Κυπριακού λαού λόγω της μειονεκτικής και εγκληματικής σύστασης του Συμβουλίου, όχι μόνο είναι παντελώς ανίσχυροι στο να επιτελέσουν οποιανδήποτε θετική εργασία υπέρ του τόπου, αλλά και καθίστανται κατ' ανάγκην και παρά τη θέλησή τους συνυπεύθυνοι με την Κυβέρνηση στη ψήφιση νομοθετημάτων που κατεργάζονται τη δυστυχία του τόπου, περιπλέον δε και χλευάζονται και περιφρονούνται από τις αρχές.

γ). Είναι αφόρητο για οποιοδήποτε κοινοβουλευτικό σώμα να μη δικαιούται να μεταβάλλει και να τροποποιεί τον προϋπολογισμό που

υποβάλλεται από την Κυβέρνηση και να μη έχει τούτο τη δύναμη να διαθέτει τις προσόδους της Νήσου για έργα ωφέλιμα για τον τόπο.

δ). Είναι εκπληκτικό το ότι το Νομοθετικό Συμβούλιο δεν δικαιούται να καταργήσει τον καλούμενο φόρο της υποτελείας, ο οποίος δεν είναι παρά υποχρέωση που αναλήφθηκε από τη Μ. Βρετανία και όχι από την Κύπρο προς την Τουρκία.

ε). Είναι πρωτοφανές το ότι το Νομοθετικό Συμβούλιο δεν δικαιούται να χρησιμοποιεί τα περισεύματα των Κυπριακών προσόδων όπως νομίζει συμφερότερο για τον τόπο και το ότι είναι υποχρεωμένο να βλέπει την τοποθέτηση στο εξωτερικό χρήματος που ανήκει αναφαίρετα στο λαό, ενώ η νήσος έχει τόσες επιτακτικές ανάγκες.

3. Για τους ανωτέρω λόγους επαναλαμβάνω ότι υποβάλλω την παραίτηση μου και φρονώ ότι εφόσον η νήσος δεν αποκτήσει αληθινές συνταγματικές ελευθερίες τα πράγματα του τόπου θα οδηγούνται προς το γκρεμό και θα διοικείται αυτός, κατά τον τρόπο μέχρι σήμερα, αυταρχικότατα, θα ριφθεί δε σε οικονομικό βάραθρο πολύ χειρότερο από το σημερινό.

4. Παρακαλώ την Υμ. Εξοχότητα όπως αντίγραφο της παρούσης γραπτής παραίτησης μου διαβιβάσει προς τον Εντιμότατο υπουργό Αποικιών.